

По-четверте, держава для стимулювання інноваційної діяльності повинна мати чіткий критерій оцінки рівня «інноваційності» виробництва. Для цього, крім відповідного методичного забезпечення, потрібна мережа незалежних сертифікованих інституцій, які б могли дати кваліфіковану оцінку рівня новизни і попиту на інноваційну продукцію, провести незалежний інноваційний аудит підприємства на відповідність нормативам механізму публічного державного управління інноваційною діяльністю.

УДК 330.16:330.3

Василь Приймак*
Андрій Грицайко**

ДЕРЖАВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ: СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ

Анотація. Розглянуто особливості державного менеджменту економічного зростання. Проаналізовано соціокультурні фактори економічного зростання та обґрунтовано їх важливість у процесі трансформації економічної системи України.

Сучасному економічному розвитку характерні глибокі динамічні зміни системного характеру. Докорінні трансформаційні зміни призводять до зростання ролі управління в економічних та соціальних системах, а також дають розуміння того, що успішні реформи та поступальний розвиток країни не можливий без гармонійного розвитку усіх суспільних сфер життя. Саме тому сучасний державний менеджмент, відштовхуючись від успішної практики багатьох країн (США, Велика Британія, Швеція, Німеччина, Франція, Нідерланди) повинен першочергово враховувати соціокультурні фактори розвитку.

У сучасній науковій літературі знаходимо численні підтвердження цих припущень як у класиків економічної думки, так і серед сучасних науковців. Зокрема, вплив позаконічних чинни-

---

* **Приймак Василь** — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри інформаційних систем у менеджменті Львівського національного університету ім. Івана Франка, e-mail: pryimak_vasyl@ukr.net

** **Грицайко Андрій** — аспірант кафедри інформаційних систем у менеджменті Львівського національного університету ім. Івана Франка, e-mail: hrytsayko@gmail.com

ків на економічне зростання розглядали у працях М. Вебер, А. Тойнбі, Р. Кулнборн. До цієї проблематики звертались вітчизняні вчені В. Базилевич, Л. Радіонова, Н. Грищенко А. Діліпенко та ін.

Соціокультурність може розглядатись як фундаментальне поняття або наукова категорія, тому що є основою для розробки безлічі інших, пов'язаних з нею, але менш абстрактних понять [3]. Передбачається, що соціокультурні процеси, соціокультурні чинники, соціокультурні явища та ін. повинні розкривати прояви не лише поверхнево соціокультурні, а й глибинно системні, тобто виступати фундаментом побудови стійкої економічної системи країни.

Поділяємо думку експертів, що подолання кризових явищ і вихід на траєкторію стійкого розвитку в умовах існування в базових економічних деструкціях зумовлює необхідність корінних змін у структурній динаміці соціально-економічної системи України. Ці зміни не можуть відбутися на основі винятково саморегулюючої сили ринкових законів, оскільки в існуючих умовах вони будуть спрямовувати економіку на розширене відтворення існуючих диспропорцій [2].

Питання ефективності функціонування економічної системи країни сьогодні особливо актуальне. Зважаючи на нескінченну кількість потрясінь економічного, політичного та соціального характеру, розробка дієвих інструментів оновлення цілісної системи управління економікою загалом та її окремими секторами зокрема виступає пріоритетним завданням держави. Будь-який комплексний аналіз стану ефективності функціонування економіки країни, темпів розбудови держави сьогодні не може обійтися без розгляду соціокультурних чинників. Так, варто зазначити, що останні дослідження все частіше підтверджують неможливість гармонійного поступального розвитку країни без належної уваги до неекономічних чинників суспільного розвитку та інститутів їх формування. Фактично сьогодні система неекономічних чинників, зокрема серед інших, культурних, релігійних, освітньо-наукових, становлять основу цивілізаційного вибору. На думку відомого економіста О. Пасхавера, коли держава неефективна, то економіка передовсім залежить саме від неекономічних факторів [5].

Дослідження соціокультурних чинників актуальне насамперед для вирішення проблем ідентифікації та вивчення зв'язку між ціннісними орієнтаціями та стратегіями трудової й економічної поведінки, що є особливо важливим для пошуку інституційних засобів стимулювання процесів формування ефективних і прийнятних форм залучення населення до економічної сфери [2].

Аналіз економічних досліджень останніх років свідчить про значне посилення уваги до питань економічної культури, соціокультурного контексту розвитку економіки загалом. Така тенденція є зрозумілою, оскільки поряд із соціальними детермінантами економічної поведінки важливу роль відіграють такі елементи культури, як потреби, цінності, норми, переваги, престиж, мотивація тощо, тобто специфічні риси свідомості й поведінки індивідів і соціальних груп. За нинішніх умов незавершеної поки що в Україні трансформації соціоекономічного укладу, значної актуальності набувають дослідження особливостей взаємодії соціальних та економічних процесів, результати якої проявляються у змінах соціокультурних чинників економічної поведінки та внаслідок цього впливають на формування ставлень, оцінок, намірів, мотивів і власне дій людей щодо вибору найприйнятніших для себе поведінкових економічних стратегій і реалізації їх у житті та на ринку праці [4].

Особливої актуальності в умовах трансформаційних змін української економіки отримують питання соціокультурної складової суспільного розвитку; освіти як соціокультурного чинника розвитку української економіки; економічної культури як соціокультурного чинника економічної поведінки і підприємницької активності населення; соціокультурних детермінант розвитку тіньової економіки та неправової практики економічної діяльності; соціокультурних аспектів міграційних орієнтацій і практик; становлення громадянського суспільства як соціокультурного чинника розвитку української економіки тощо [4]. Варто наголосити, що окреслений перелік є неповним, проте виступає фундаментальною основою розвитку економічного потенціалу нашої країни.

Ще одним аргументом, що посилює важливість розробки соціокультурних факторів економічного зростання та впровадження відповідних інструментів в структуру державного менеджменту є спотворена вітчизняна ідеологія вільного ринку, значна тінізація економіки, незрозумілість системних реформ, високий рівень недовіри до державних інститутів тощо.

Проблеми оцінювання перспектив структурних зрушень у національній економіці України та її регіонів у контексті визначення чинників побудови постіндустріальної, інтелектуально-інформаційної конкурентної вітчизняної економіки, локальних інноваційних систем, орієнтованих на світові стандарти, вимагають відповідних комплексних досліджень суспільних змін, трансформацій на рівні не тільки кількісних пропорцій у секторальній, галузевій, організаційно-інституційній діяльності господарських

структур, демографічних, міграційних та інших процесів, а й якісних показників інституційної, технологічно-інноваційної, науково-технічної, освіто-професійної, соціокультурної та іншої креативної спроможності виходу країни на світові ринки з наукомісткою продукцією [1].

Список використаних джерел

1. Вовканич С.Й. Максими суспільних трансформацій і економічних змін у контексті зміцнення національної безпеки України. *Регіональна економіка*. 2015. № 3. С. 6.
2. Реконструктивний економічний розвиток: основні напрями, ефективність і соціальна справедливість. Національна академія наук України. Державна установа «Інститут економіки та прогнозування НАН України. Київ, 2016. URL: <http://ief.org.ua/docs/scc/2.pdf>.
3. Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество. Москва: Политической лит-ры, 1992. С. 219.
4. Соціокультурні чинники розвитку українського ринку праці: кол. монографія; за ред. О.М. Балакіревої. НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». Київ, 2017. 264 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/285.pdf>
5. Ярема О.Р. Неформальні інституційні чинники цивілізаційного розвитку України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. С. 168.

Ірина Радіонова*

АНАЛІЗ МЕРЕЖ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ VS ТРАДИЦІЙНИЙ МАКРОЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОЛІТИКИ

Анотація. У тезах висвітлено проблему взаємозв'язку двох підходів до аналізу та формування публічної політики в сфері економіки. Зроблено висновок про можливість та необхідність їх поєднання. Визначено ймовірні способи такого поєднання у процесі формування української економічної політики.

Формування публічної політики на основі аналізу мереж є підходом, особливість якого виявляється при порівнянні з, так зва-

---

* **Радіонова І.Ф.** — доктор економічних наук, професор, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана».